

تعیین شخص ثالث

ماده یازدهم:

(۱) نماینده نمی تواند، اموری را که از طرف صاحب معامله به انجام آن مؤظف گردیده، کلاً یا قسماً به شخص ثالث واگذار کند، مگر اینکه آن که در سند مربوط صریحاً به وی اجازه داده شده باشد.

(۲) هر گاه نماینده از طرف صاحب معامله اجازه آنرا داشته باشد تا اشخاص دیگر را به حیث نماینده تعیین نماید در آن صورت از هر نوع اشتباه در تعیین دیگران و همچنان صدور هدایت به آنان، در برابر صاحب معامله، مسئول شناخته می شود.

(۳) نماینده می تواند در صورت موافقه صاحب معامله، سایر اشخاص را به منظور کمک با خود تعیین کند، مگر اشخاص مذکور حق ندارند طور مستقل عمل نمایند. عملکرد چنین اشخاص حین اجرای وظایف شان به مثابه عملکرد خود نماینده محسوب می شود.

عقد قرارداد به نام صاحب معامله

ماده دوازدهم:

معاملات هبه، قرض، تعهد، امانت، شراکت، مضاربت یا مصالحه که توسط نماینده صورت می گیرد بعد از رد آن از طرف صاحب معامله فاقد اعتبار می باشد. مگر اینکه قراردادهای مربوط به چنین معاملات به نام صاحب معامله و به موافقه وی عقد گردد.

عدم عقد قرارداد به نام صاحب معامله

ماده سیزدهم:

قرارداد فروش، خرید، اجاره یا حل منازعه، شرط نیست به نام صاحب معامله عقد گردد.

هرگاه نماینده چنین قراردادی را به نام صاحب معامله عقد نماید، حقوق ناشی از آن به صاحب معامله تعلق می گیرد، اما در صورتی که نماینده، چنین قرارداد را بدون افشای اینکه در موضوع صلاحیت نمایندگی را نداشته ولی نماینده به نام خود با شخص ثالث آنرا عقد نماید، حقوق مندرج قرارداد بین وی و شخص ثالث به نماینده تعلق می گیرد. در هر دو صورت انتفاع قرارداد به صاحب معامله تعلق می گیرد.

عقد قرارداد توسط نماینده فاقد صلاحیت

ماده چهاردهم:

(۱) هر گاه نماینده فاقد صلاحیت با ادعای اینکه از صاحب معامله نمایندگی می نماید قرارداد را بین شخص ثالث که با حسن نیت عمل می کند و صاحب معامله عقد نماید، چنین قرارداد از طرف صاحب معامله قابل فسخ می باشد، مگر اینکه شخص ثالث با ارایه دلایل مؤجه ثابت نماید که نماینده به نمایندگی از صاحب معامله صلاحیت نمایندگی را داشته است، در این حالت قرارداد قابل فسخ نبوده و شخص ثالث می تواند به اجرای قرارداد در برابر صاحب معامله بپردازد.

صاحب معامله به منظور جبران خساره حق رجوع به نماینده را دارا می باشد.

(۲) هر گاه نماینده، بدون داشتن صلاحیت، مال صاحب معامله را به فروش یا به مصرف رساند، نماینده مذکور در برابر مالک حقیقی مال به حیث نماینده غیر مجاز، مسئول بوده و مالک حقیقی مال می تواند مال را از نزد هر کسی که در تصرف آن قرار داشته باشد طبق احکام قانون از تاریخ فروش یا واگذاری آن دوباره به دست بیاورد، حتی اگر متصرف مال، خریدار یا انتقال گیرنده بعدی باشد که با حسن نیت مال را به تصرف در آورده است.

هر گاه صاحب معامله، مال خود را از خریدار بعدی که آنرا با حسن نیت خریداری کرده است، دریافت نماید، در این صورت خریدار علاوه بر درخواست جبران خساره پیش بینی شده مندرج این قانون، حق رجوع و مطالبه قیمت خرید را از فروشنده نماینده غیر مجاز نیز دارا می باشد.

دریافت مال توسط نماینده

ماده پانزدهم:

نماینده، مالی را که به نام صاحب معامله دریافت می کند طور امانت نگهداری می نماید.

هر گاه مال متذکره بعد از تصرف از نزد وی مفقود یا تلف گردد، در این صورت نماینده به شرطی مسئول شناخته می شود که احتیاط لازم را طبق حکم مندرج فقرة (۲) ماده نهم این قانون رعایت ننموده باشد.

نسبی بودن رابطه امانت و اعتبار

ماده شانزدهم:

رابطه میان صاحب معامله و نماینده نسبتی است که مطابق آن صاحب معامله بیشترین اعتماد را بالای نماینده نموده و به حسن نیت و انصاف وی، اتکاء می کند.

نماینده نمی تواند، از اعتماد صاحب معامله سوء استفاده یا بر وی اعمال نفوذ نماید یا در امور نمایندگی به نحوی عمل کند که سبب منفعت خودش و زیان به صاحب معامله گردد، مگر اینکه عمل مذکور یا حسن نیت و با آگاهی و رضایت کامل صاحب معامله صورت گرفته باشد.

معاملات ممنوعه

ماده هفدهم:

- (۱) نماینده خرید نمی تواند، مالی را که به خرید آن برای صاحب معامله توظیف گردیده، برای خود خریداری کند.
 - (۲) نماینده خرید، نمی تواند مال خود را به صاحب معامله به فروش رساند.
 - (۳) نماینده فروش نمی تواند مالی را که به فروش آن توظیف است، برای خود خریداری یا آنرا به (والدین، اجداد، اولاد و همسر) خود یا به شخص یا شرکت که خود در مفاد آن سهام و یا به شخصی که در ارزش واقعی مال تخفیفی را قایل گردد، به فروش برساند، مگر اینکه قیمت فروش بالاتر از قیمت منصفانه باشد.
- در این صورت نماینده می تواند، مال متذکره را به قیمت عادلانه و با رضایت صاحب معامله، بعد از افشای رابطه خویش به خریدار مورد نظر، به فروش برساند.

رجوع نماینده به صاحب معامله

ماده هجدهم:

- (۱) هر گاه نماینده، قیمت اموال خریداری شده را از پول شخصی خود بپردازد، حق رجوع را به صاحب معامله از بابیت قیمت خرید همراه با مصارف انجام امور نمایندگی دارا می باشد.
- (۲) نماینده می تواند از تحویلدهی اموال خریداری شده الی اخذ قیمت آن از صاحب معامله خود داری نماید.
- (۳) صاحب معامله حق رجوع به نماینده را در برابر خساره که از طرف نماینده در نتیجه رفتار مناقض تعهدات اش به وجود آمده طبق احکام مندرج مواد (۱۶، ۱۵ و ۱۷) این قانون دارا می باشد.

رد معامله از طرف صاحب معامله

ماده نوزدهم:

صاحب معامله در حالات ذیل می تواند، اموالی را که نماینده به نمایندگی وی خریداری نموده رد و از پرداخت قیمت آن ابراء ورزد:

- ۱- در صورتی که صاحب معامله قیمت مال را تعیین و نماینده آنرا به قیمت بلندتر خریداری نموده باشد.

۲- در صورتی که نماینده حین خرید، مال را از نرخ بازار، بلندتر خریداری نموده باشد.

۳- در صورت خریداری مال، نماینده از طرف صاحب معامله طوری اجازه یافته باشد تا آنرا در عوض صاحب معامله و در حضور وی برای خود خریداری کند.

نماینده فروش

ماده بیستم:

(۱) نماینده فروش که به فروش مال صاحب معامله بدون تعیین قیمت آن مؤظف گردیده، می توان آنرا به قیمت مناسب به فروش رساند.

(۲) هر گاه قیمت مال از طرف صاحب معامله تعیین شده باشد، نماینده نمی تواند آنرا به قیمت پائینتر به فروش رساند.

(۳) هر گاه نماینده، مال را بدون رضایت قبلی صاحب معامله یا اجازه بعدی وی به فروش رساند، این عمل اعتبار فروشنده و خریدار را متأثر نمی سازد.

مگر صاحب معامله، متناسب به میزان ضرر، مستحق جبران خساره وارده از نماینده می باشد.

فروش مال

ماده بیست و یکم:

(۱) هر گاه نماینده، به فروش نقدی مال مقید نگردیده باشد، می تواند مال صاحب معامله را به طور نقد نسبی مطابق عرف به فروش رساند.

(۲) هر گاه نماینده، مال صاحب معامله را طور نسبی به اذن صاحب معامله به فروش رساند، می تواند در مقابل اموال مذکور از خریدار تضمین اخذ نماید.

(۳) هر گاه نماینده، مال صاحب معامله را طور نسبی بدون اذن صاحب معامله به فروش رساند، خسارات ناشی از فروش به دوش نماینده می باشد، مگر اینکه طور دیگر توافق شده باشد.

دریافت قیمت اموال

ماده بیست و دوم:

(۱) صاحب معامله حق دارد، براساس روابطی که با نماینده دارد، قیمت اموالی را که نماینده به فروش رسانیده از خریدار دریافت کند.

(۲) هر گاه قرارداد فروش به نام نماینده عقد شده باشد، نماینده مکلف به اخذ قیمت از خریدار بوده، در غیر آن نزد صاحب معامله مسئول می باشد.

(۳) هر گاه قرارداد فروش به نام نماینده عقد گردیده باشد، خریدار می تواند از پرداخت پول قیمت خرید به صاحب معامله امتناع ورزد.

هر گاه خریدار قیمت مال را کلاً به صاحب معامله بپردازد، مکلفیت خریدار از پرداخت پول به نماینده و مسئولیت نماینده از پرداخت پول به صاحب معامله خاتمه می یابد.

فروش مال سریع الفساد

ماده بیست و سوم:

(۱) هر گاه اموالی که به مقصد فروش به نماینده فرستاده می شود، سریع الفساد یا معروض به تغییراتی باشد که خطر تنزیل قیمت در آن متصور بوده و یا گرفتن اجازه فروش از صاحب معامله ممکن نباشد، در این صورت نماینده می تواند به فروش مال به قیمت مناسب روز اقدام نماید.

(۲) هر گاه صاحب معامله در اعطای صلاحیت خود معطلی نماید، مال توسط نماینده، به فروش رسیده و خسارات احتمالی ناشی از تأخیر فروش به دوش صاحب معامله می باشد، مگر اینکه طور دیگر توافق شده باشد.

ارایه صورت حساب کامل

ماده بیست و چهارم:

نماینده مکلف است، صورت حساب مکمل عواید حاصله مخارج و مصارف مربوط به نمایندگی را به صاحب معامله تهیه و ارایه نماید.

فصل سوم

وجایب صاحب معامله

پرداخت اجرت و مصارف نماینده

ماده بیست و پنجم:

(۱) صاحب معامله مکلف است اجرت توافق شده را در برابر اجرای وظیفه به نماینده بپردازد.

هرگاه در قسمت اجرت موافقه صورت نگرفته و نماینده شخصی باشد که کار را در مقابل اجرت انجام دهد، اجرت عادلانه به وی پرداخته می شود.

(۲) صاحب معامله مکلف است، مصارف لازمه نماینده را از درک ایفای نمایندگی که مستحق آن می باشد بعد از ارایه اسناد از طرف نماینده به وی بپردازد.

مسئولیت صاحب معامله

ماده بیست و ششم:

(۱) صاحب معامله مسئول ادای کلیه وجایبی می باشد که در جریان اجرای عادی نمایندگی به دوش نماینده گذاشته می شود.

(۲) صاحب معامله مسئول پرداخت کلیه خساراتی می باشد که نماینده در جریان اجرای عادی امور نمایندگی متقبل گردیده است، مگر اینکه خساره وارده از اثر اشتباه یا غفلت نماینده به وجود آمده باشد.

ادای دین

ماده بیست و هفتم:

(۱) هر گاه یک شخص، شخص دیگری را مؤظف سازد تا دین وی را از پول خود پرداخته و تصفیه نماید و وی این کار را انجام دهد، این عمل نمایندگی فرضی محسوب می گردد.

شخص مؤظف شده (نماینده) حق رجوع را به شخصی که وی را در خصوص پول پرداخت شده مؤظف ساخته، دارا می باشد، چه صاحب معامله این حق را شرط نموده باشد، یا خیر.

(۲) هر گاه نماینده در اجرای کار به مصرف خودش از طرف صاحب معامله مؤظف گردد، نماینده حق رجوع را به صاحب معامله برای پرداخت وجه معمول دارا می باشد، گرچه حق رجوع شرط گذاشته نشده باشد.

فصل چهارم

اختتام نمایندگی

ختم نمایندگی

ماده بیست و هشتم:

نمایندگی در یکی از حالات ذیل خاتمه می یابد:

- ۱- در حالت ختم عملی که نمایندگی در آن صورت گرفته است.
- ۲- در حالت ختم مدت معینه نمایندگی.
- ۳- در حالت فوت صاحب معامله یا نماینده.
- ۴- در حالت زوال اهلیت قانونی صاحب معامله یا نماینده.

برکناری نماینده

ماده بیست و نهم:

- (۱) صاحب معامله می تواند، نماینده را عزل یا صلاحیت وی را محدود سازد، مگر اینکه حق غیر به آن تعلق گرفته یا نمایندگی به نفع وی عقد شده باشد، در این صورت صاحب معامله نمی تواند بیدون موافقه شخصی که نمایندگی به نفع وی عقد شده، نمایندگی را ختم یا محدود نماید.
- (۲) نماینده نماینده در اثر فوت یا افلاس صاحب معامله یا در اثر برکناری وی توسط نماینده اصلی، معزول می گردد.

کناره گیری نماینده

ماده سی ام:

- (۱) نماینده می تواند در صورتی که حق شخص غیر در میان نباشد، خودش از وظیفه کناره گیری نماید.
- (۲) نماینده مکلف است صاحب معامله خود را از کناره گیری اش قبلاً اطلاع داده و تا زمانی که کار خود ادامه دهد که خطر زیان از آن به صاحب معامله متوجه نگردد.

پرداخت جبران خساره

ماده سی و یکم:

(۱) هر گاه نمایندگی در مقابل اجرت باشد، نماینده مکلف است خساره را که در نتیجه کناره گیری ناگهانی یا بدون عذر موجه به صاحب معامله وارد می گردد، جبران نماید.

(۲) هر گاه حقوق شخص غیر در خصوص نمایندگی در میان باشد، نماینده مکلف به انجام عمل می باشد که تعهد نموده است، مگر اینکه دلایل موجه مبنی بر کناره گیری خود را ارائه نموده باشد. در این صورت نماینده، شخص غیر را از موضوع مطلع ساخته و کناره گیری خود را به زمانی معوق سازد تا او بتواند از منافع خود حفاظت نماید.

(۳) هر گاه نماینده بعد از آگاهی از عزل خویش، به نمایندگی از صاحب معامله فعالیت نماید، مکلف به پرداخت جبران خساره ناشی از فعالیت خویش به وی می باشد، اما در صورتی که قبل از آگاهی از عزل خود فعالیت نماید، مکلف به پرداخت جبران خساره نمی باشد.

فصل پنجم

احکام متفرقه

نمایندگی ایجاد شده قبل از انفاذ این قانون

ماده سی و دوم:

(۱) نمایندگی های که الی انفاذ این قانون ایجاد گردیده اند، مسئولین آن مکلف اند نمایندگی های مربوط را در خلال مدت یک سال به دفتر ثبت مرکزی وزارت تجارت و صنایع، ثبت نمایند.

(۲) احکام این قانون بالای نمایندگی های تجاری و شرکت های خارجی که در افغانستان فعالیت دارند، نیز قابل تطبیق می باشد.

وضع مقررہ ها و طرز العمل ها

ماده سی و سوم:

وزارت تجارت و صنایع می تواند، به منظور تطبیق بهتر احکام این قانون، مقررہ را پیشنهاد و لوایح و طرز العمل های مربوط را وضع نماید.

تاریخ انفاذ

ماده سی و چهارم:

این قانون از تاریخ نشر در جریده رسمی نافذ گردیده و با انفاذ آن احکام مغایر ملغی پنداشته می شود.

ACKU